

ПАМЯТКА ДЛЯ БАЦЬКОЎ

"Што магу зрабіць я?"

1. Быць прыкладам для дзіцяці ў паводзінах на дарогах як пешаход і вадзіцель. Заўсёды!
2. Прышпільвацца рэменем у машыне. Заўсёды!
3. Для перавозкі дзяцей карыстацца аўтакрэслам. Заўсёды!
4. Набыць сабе і дзецям святловяртаючыя элементы (флікеры) для выкарыстання ў цёмны час сутак і зімой.
5. Пераходзіць вуліцу па падземным або надземным пешаходным пераходзе. Заўсёды!
6. Перасякаць праезную частку, дзе пешаходных пераходаў няма, можна тады, калі паблізу не відаць транспартных сродкаў. Заўсёды!
7. Вучыць дзіця таму, што ад яго паводзін на дарозе залежыць ЯГО ЖЫЦЦЁ і ЖЫЦЦЁ ІНШЫХ ЛЮДЗЕЙ, удзельнікаў дарожнага руху. Заўсёды!

Дарослыя!!! Нягледзячы на спешку і занятасць, знайдзіце час для таго, каб растлумачыць і нагадаць дзецям правілы дарожнага руху. Гэтым вы зробіце іх жыццё больш бяспечным! Будзьце самі прыкладам паводзін на вуліцы і на дарогах.

ПАРАДЫ ПА БЯСПЕЦЫ ДЗЯЦЕЙ

БАЦЬКАМ

На бачным месцы запішыце на лісток свае мабільныя тэлефоны і тэлефоны экстранных службаў: 112, 101 - пажар, затапленне; 102 - міліцыя; 103 - хуткая дапамога; 104 - пах газу

трымайце ў недаступным для дзяцей месцы запалкі
не падпускайце дзяцей да гарачых прыбораў, кіпеню і **маскітных сетак**

ДЗЕЦЯМ

ДОМА

нікому не адчыняй дзверы;

калі чужыя ломяцца ў кватэру, то звані ў міліцыю па нумары 102 або выйдзі на балкон і крычы "Пажар!".

У ПАД'ЕЗДЗЕ

ніколі не заходзь у пад'езд або ліфт разам з незнаёмымі людзьмі;

калі каля кватэры стаіць незнаёмы, то пазвані суседзям і папрасі дапамогі.

НА ВУЛІЦЫ

калі выходзіш з дома, пакінь бацькам запіску з інфармацыяй - з кім і куды пайшоў і ў колькі вернешся;

калі затрымліваешся, пазвані і папярэдзь бацькоў;

не гуляй паблізу дарог і закінутых будынкаў;

абмінай гаражы, цёмныя завулкі і бязлюдныя мясціны;

ніколі не пагаджайся на прапановы незнаёмых людзей праводзіць цябе куды-небудзь, нават калі яны прадстаўляюцца знаёмымі тваіх бацькоў;

калі цябе спрабуюць куды-небудзь весці насільна, моцна крычы і кліч на дапамогу.

ПАРАДЫ БАЦЬКАМ

ЯК ПЕРААДОЛЕЦЬ КАПРЫЗЫ

1. Спачатку трэба выявіць прычыны капрызаў:

- парушэнне рэжыму дня;
- дрэннае самаадчуванне ў час хваробы;
- фізічная або псіхалагічная стомленасць;
- шматлікія новыя ўражанні.

2. Пераадолець капрызы можна, калі ўсе члены сям'і:

- будуць мець агульныя патрабаванні да дзіцяці;
- навучаць разумець слова “нельга”;
- выпрацуюць настойлівасць у дасягненні нават нязначных мэт;
- будуць развіваць у дзіцяці самастойнасць у сумеснай з дарослымі дзейнасці.

Кансультацыя для бацькоў «Знойдем час для гульні!»

«Мама, давай пагуляем!». Пагадзіцеся, вы чулі гэтую фразу далёка не адзін раз. Пасля яе, міжволі адмахваючыся, спасылаліся на занятасць хатнімі справамі або працай. Дзіця пакрыўджана надзімала губкі, а вы, даўшы яму ў рукі свой мабільны, маглі выйграць для сябе яшчэ трохі часу.

Адзін з галоўных міфаў, што лунае паміж матулі, аб тым, што для гульні з дзецьмі абавязкова спецыяльнае абсталяванне і падрыхтоўка; дарагія, яркія цацкі, навінкі гульні, якія мітусяцца на экранах ТБ.

Гэта зойме шмат часу – міф нумар два. На самай справе, існуе нямаля гульні, якія не патрабуюць ад вас спецыяльных часовых і грашовых затрат (вы можаце гуляць, нават рыхтуючы вячэру).

Сёння мы разгледзім тых іх, якія накіраваны на маўленчае развіццё дзіцяці.

Развіццё мовы – гэта не толькі фарміраванне правільнага гукавымаўлення, але і фанематычнага слыху (уменні адрозніваць маўленчыя гукі), граматычнага ладу мовы (у дзяцей часта назіраюцца такія памылкі: «прыгожая» твар, шмат «дрэва»). Гэта і пастаяннае ўзбагачэнне слоўнікавага запаса (напрыклад, дзеці рэдка выкарыстоўваюць у сваёй мове прыметнікі), развіццё звязнай мовы (часта дзеці не могуць расказаць бацькам аб праведзеным у дзіцячым садзе дне, паходзе ў лес і інш.).

Прапаную вам гульні, якія дапамогуць фарміраванню ў вашага дзіцяці ўмення прыгожа, паслядоўна і складна выказаць свае думкі, выкарыстоўваючы максімальна дакладныя для пэўнай сітуацыі словы.

Гульні на кухні

«Хто больш назаве слоў».

Зрабіце з дзіцем сваёсабівае спаборніцтва: хто больш назаве слоў, вынятых, напрыклад, з баршчу (буракі, морква, бульба, цыбуля ...), з кухоннай шафы (каструля, друшляк, патэльня...). Прыдумайце прыз, заслужыць які ваша дзіця сапраўды захоча. Але не перастарайцеся! Памятаеце, што ваша мэта ў гульні – не перамагчы, а навучыць.

«Пачастунак».

Успомніце любімыя салодкія прысмакі і «пачастуйце» адзін аднаго. Дзіця называе «смачнае» слова і «кладзе» яго вам на далоньку, затым вы яму (цукерка, марожанае, і гэтак далей...). Можна пагуляць у кіслыя, салёныя, горкія словы.

«Сокавіцкалка».

Прыгатуем з яблыкаў сок. Як ён будзе называцца? (яблычны). З груш, сліў, морквы, лімона, апельсіна? І наадварот: апельсінавы сок з чаго?

«Адзін і шмат».

Дарослы называе адзін прадмет, а дзіця шмат. Напрыклад: кубак – кубкі, стол – сталы, крэсла – крэслы.

«Хто больш ведае».

Гульні-спаборніцтва – хто больш назаве, як можна выкарыстоўваць прадмет. Напрыклад, «Шклянку. Хто больш прыдумае, як і для чаго яго можна выкарыстоўваць?». Магчымы адказы: піць чай, паліваць кветкі, вымяраць крупы, накрываць расаду, ставіць алоўкі...

Гульні ў ваннай

«Вадапой».

Дарослы расставіць у ванне пустыя колбачкамі рознага памеру, адзін шланг на кран і ўключыць ваду. Дзіця напуніць ёмкасі вадай са шланга. Для таго каб яму было цікава, можна сказаць, што ў ваннай знаходзяцца не проста місачкі, а пайлкі для розных жывёл і птушак, у маленькіх звяркоў (мышкі, хамячка, зайчыка) — маленкія, а ў вялікіх (слана, мядзведзя, насарога) — вялікія.

«Літаралоў».

Неабходныя аtryбуты – магнітныя літары, вуда з магнітам, але можна проста выкарыстоўваць рукі. Удзельнікі па чарзе вылоўліваюць літару з вады, называюць гук, які яна абазначае. Калі гук апынуўся галосным – праспяваюць яго: А-А-А..., прыдумваюць слова, якое пачынаецца на гэты гук. Калі гук зычны – прамаўляюць чыстагаворку з ім. Напрыклад, ла-ла-ла – пчала, або паскладанай ла-ла-ла – вострая ігла, або ла-ла-ла – Маша ваду разліла.

Гульні на дарозе з дзіцячага садка (у дзіцячы сад)

«Хто самы уважлівы?»

«Будзем называць прадметы, каля якіх мы праходзім; а яшчэ абавязкова пакажам – якія яны. Вось паштовая скрыня – яна сіняя. А вось кошка – яна пухнатая». Можна называць словы па чарзе.

«Жоўты, чырвоны, блакітны»

Прапануйце дзіцяці называць прадметы пэўнага колеру. Напрыклад, толькі чырвоныя прадметы, якія ёсць навокал. Калі дзіця будзе называць і паказваць вам іх, праходзьце да вывучэння іншых колераў. Гэтак жа можна адпрацаваць успрыманне памеру.

«Пераблытаніца»

Жылі-былі словы. Яны весяліліся, гулялі, танцавалі і не заўважылі, што ў іх нешта пераблыталася. Дапамажы словам вярнуць свой ранейшы выгляд: кашок (кошка), вада (вада), ватра (травя).

Гульні ў вольную хвілінку

«Цудоўны мяшчак»

Для гульні неабходны: палатняны мяшчак і невялікія цацкі. У пачатку гульні дзіця правільна называе кожны прадмет. Затым усе цацкі складаюцца ў мяшчак і змешваюцца. Дзіцяці прапануецца на вобмацак адгадаць цацку; назваць яе (Зайчык); складзіць з гэтым словам словазлучэнне (Зайчык (які?) белы, пухнаты...) або сказ (Даўгувухі зайчык скача на лясной палянцы).

«Жаба»

Вылучэнне гук з шэрагу іншых гукаў. Напрыклад, гук [А]. Будзеш скакаць, як жаба, калі пачуеш гук [А], на іншыя гукі пускаяеш нізка рукі. Дарослы называе гукі (а, у, а, і, э...), а дзіця падскоквае, калі пачуе зададзены гук. Гульнію можна праводзіць на гук, які дзіця вучыцца гаварыць

«Назаві тры прадметы»

«Я назаву адно слова, напрыклад, мэбля, а ты назавеш тры словы, якія можна назваць адным словам «мэбля» (стол, крэсла, ложка). У гэтай гульні дзіця вучыцца абгульняць тры паняцці да аднаго слова і наадварот. Напрыклад, дарослы называе: «Маліна, клубніцы, парэчка», а дзіця адказвае: «Ягады».

Прыклады абгульняючых слоў: кветкі, ягады, дрэвы, галаўныя ўборы, адзенне, абутак, электрапрыборы і г. д.

Гульні для дзяцей у дарозе

«Пагуляем у словы!».

Гэта папулярная і карысная гульні. Усе называюць словы па-чарзе. Трэба назваць слова на літару, на якую скончылася папярэдняе слова. Гэта аналаг гульні «у гарада». Потым гульнію можна ўскладняць, называць толькі жывёл, або толькі ежу і т. п.

«Насарог».

Насарог павінен усё рабіць на адзін гук. Напрыклад, сёння гук "ш": насарог носіць шкарпэткі, шапку, шалік, любіць есці шакалад і г. д.

«Скажы наадварот».

Дарослы называе слова, а дзіця адказвае словам, процілеглым па сэнсе –антонім (дабро-зло, цёмна-светла, мяккі-цвёрды і г. д.).

«Скажы па-іншаму».

Успомні і назаві словы, падобныя па сэнсу на тое слова, якое названа. Дарослы прапануе, напрыклад, слова «вялікі». Дзіця называе словы-сінонімы: велізарны, вялізны, гіганцкі («мокры» - сыры, вільготны і г. д.).

«А гэта, якім бывае?»

Па чарзе падбіраюцца прыкметы, хто больш не зможа прыдумаць – прайграў (напрыклад, кошка бывае пухнатая, галодная, рыжая і г. д.).

«З чаго зроблены гэты прадмет?»

Зваротная папярэдняя гульні. Дарослы называе рэч, а дзіця гаворыць, з чаго яна зроблена (стол – з дрэва –дзеравяны, дом – з каменя- каменны, кніга – з паперы - папяровая і т. п.).